

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Pardubicích rozhodl soudcem JUDr. Lukášem Kratochvílem ve věci

žalobkyně: **XXX**, narozená dne XXX
bytem XXX
zastoupená advokátem Mgr. Jiřím Pernicou
sídlem Zvěřinova 1277/11a, 618 00 Brno

proti
žalované: **Národní hřebčín Kladruby nad Labem, státní příspěvková
organizace**, IČ: 72048972
sídlem Kladruby nad Labem 1, 533 14 Kladruby nad Labem
zastoupená advokátem Mgr. Jiřím Schüllerem, LL.M.
sídlem U Sluncové 666/12a, 180 00 Praha 8

vedlejší účastnice
na straně žalované: **Generali Česká pojišťovna a.s.**, IČ: 45272956
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1

o náhradu nemajetkové újmy ve výši 1 000 000 Kč s příslušenstvím

takto:

- I. **Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku 600 000 Kč s úrokem z prodlení z této částky ve výši 9 % ročně za dobu od 18. 10. 2018 do zaplacení, to vše do tří dnů od právní moci tohoto výroku rozsudku.**
- II. **Žaloba se zamítá ohledně požadavku žalobkyně na zaplacení částky 400 000 Kč s úrokem z prodlení z této částky ve výši 9 % ročně za dobu od 18. 10. 2018 do zaplacení.**

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Prášilová.

- III. Žalovaná a vedlejší účastnice na straně žalované Generali Česká pojišťovna a.s. jsou povinny společně a nerozdílně nahradit žalobkyni náklady řízení ve výši 183 584 Kč k rukám jejího zástupce Mgr. Jiřího Pernici do tří dnů od právní moci tohoto výroku rozsudku.
- IV. Žalobkyně je povinna nahradit České republice na účet Krajského soudu v Hradci Králové za státem zálohované znalečné částku 1 460 Kč do tří dnů od právní moci tohoto výroku rozsudku.
- V. Žalovaná a vedlejší účastnice na straně žalované Generali Česká pojišťovna a.s. jsou povinny společně a nerozdílně nahradit České republice na účet Krajského soudu v Hradci Králové za státem zálohované znalečné částku 2 190 Kč do tří dnů od právní moci tohoto výroku rozsudku.
- VI. Žalovaná je povinna zaplatit České republice na účet Okresního soudu v Pardubicích soudní poplatek za žalobu v poměrné výši 30 000 Kč a soudní poplatek za odvolání v poměrné výši 30 000 Kč, to vše do tří dnů od právní moci tohoto výroku rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou dne 17. 10. 2018 domáhala po žalované náhrady nemajetkové újmy ve výši 1 000 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení. Její matka XXX (dále též „matka žalobkyně“) se dne 28. 10. 2016 zúčastnila akce „XXX“, kterou pořádala za úplatu žalovaná. V průběhu akce se matka žalobkyně neudržela v sedle, spadla, byla koněm pošlapána a utrpěla XXX. V důsledku tohoto XXX zemřela. Smrtí matky byla žalobkyni způsobena obrovská osobnostní újma, kdy ztratila maminku v době svého dospívání, kdy navíc její matka byla ještě v mladém věku. Matka žalobkyně XXX a na sobě měla v době úrazu veškerou doporučenou výbavu, naproti tomu kůň přidělený matce měl nevhodné sedlo, byl nervózní a v blízkosti se nenacházel sanitní vůz. Žalovaná před zahájením akce ponechala spolu černé a bílé kladrubské koně, kteří na sebe navzájem reagovali podrážděně. Zároveň na místě prolétával dron, což zvyšovalo nervozitu koní. Žalobkyně se domnívá, že žalovaná neprojevila řádnou pečlivost, aby nedošlo k úmrtí matky žalobkyně.
2. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby. Účastníci byli informováni o potřebném jezdeckém vybavení a před započatím vlastní jízdy byly účastníkům zopakovány základní zásady jízdy a pokyny k bezpečnému průběhu jízdy. V průběhu jízdy pak masteri jednotlivých lotů účastníkům sdělovali, jak bude jízda probíhat a jaké skoky bude obsahovat. K samotnému úrazu matky žalobkyně došlo na přehledném travnatém úseku, kde nebyly vysoké skoky. Přidělený kůň XXX byl zkušený, XXX jel opakovaně a v jeho chování nebyly zaznamenány žádné zvláštnosti. Byl vybaven vhodnou výstrojí a byl v dobrém psychickém i fyzickém stavu. V květnu 2017 byl kůň prodán do Německa, kde byl dále pro svůj dobrý charakter ošetřován i ježděn dětmi. Trať byla řádně upravena. Žalovaná měla za to, že nezanedbala potřebnou pečlivost, když bezpečnost účastníků XXX byla zajištěna nadstandardně.
3. Vedlejší účastnice na straně žalované Generali Česká pojišťovna a.s. se připojila ke stanovisku žalované.
4. *Podle § 2933 občanského zákoníku (o.z.) způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.*

5. Podle § 2934 o.z. *slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zproští se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zproští i ten, komu vlastník zvíře svěřil.*
6. Okresní soud rozsudkem č.j. 23 C 291/2018-139 ze dne 16. února 2021 žalobu zamítl a žádnému z účastníků nepřiznal náhradu nákladů řízení, když dospěl k závěru, že žalovaná nezanedbala potřebnou pečlivost při pořádání XXX a objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou zvířetem se tak zprostila (liberovala) podle § 2934 o.z. K odvolání žalobkyně byl tento rozsudek usnesením Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích č.j. 23 Co 112/2021-260 ze dne 21. července 2022 zrušen a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
7. Odvolací soud se ztotožnil s právní kvalifikací projednávané věci okresním soudem podle § 2933 a § 2934 o.z., za rozhodující pro věc tak považoval, zda se žalované zdaří prokázat existenci liberačního důvodu (*tedy, že žalovaná nezanedbala potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti*). Odvolací soud také ve shodě s okresním soudem zkonstatoval, že matka žalobkyně podpisem prohlášení o své účasti na vlastní nebezpečí nemohla vyvinut žalovanou z případné odpovědnosti za vzniklou újmu, k níž by při akci mohlo dojít (*viz § 2898 o.z.*). Odvolací soud se zabýval otázkou vhodnosti použitého koně pro danou akci, schopnosti matky žalobkyně akci absolvovat, resp. ověření těchto schopností ze strany žalované, samotného organizačního zajištění dané akce, schopnosti kooperace mezi jezdcem a koněm a současně pak kooperace mezi všemi jezdci a koňmi, kteří se účastnili daného lotu. Konstatoval, že mnoho posuzovaných okolností mělo odbornou povahu, proto se okresní soud neměl spokojit s laickým pohledem svědků, a měl si opatřit stanovisko odborníka. Z toho důvodu v průběhu odvolacího řízení doplnil dokazování o důkaz znaleckým posudkem navržený žalobkyní. Žalobkyně předložila odborné vyjádření soudního znalce MVDr. Jaroslava Dražana, odvolací soud shledal, že znalec je dostatečně erudovanou osobou, a nebyly vznášeny námitky proti tomu, že znalec byl v minulosti ředitelem žalované. Důkaz znaleckým posudkem byl následně odvolacím soudem proveden tak, že jej znalec při jednání soudu podal ústně. *Z ústně podaného znaleckého posudku bylo k samotné povaze XXX zjištěno, že se jedná o historickou záležitost, kdy v původní variantě šlo o akci jezdců se svými koňmi, když ale v současné době jsou ale tyto akce pořádány pro veřejnost zapůjčenými koňmi. Tato změna v organizaci takových akcí pak má za následek, že je třeba při organizaci akce a při samotné jízdě reflektovat charakter koní, jejich stádové pudy, mít na paměti jednotlivé druhy koní, jejich výcvik, místo ustájení a okolnost, zda jsou tyto koně zvyklí na vzájemnou součinnost či nikoliv, a je třeba vždy ověřovat před pořádáním obdobné akce nejen součinnost daného koně s daným jezdcem, ale i součinnost všech koní v kurzu navzájem. Koně se totiž musí navzájem respektovat, což je třeba v každém jednotlivém případě daného koně a jezdce před začátkem akce ověřit. Ověření kooperace daného koně a daného jezdce je třeba jejich společnou činností a činností v součinnosti s ostatními koňmi a jezdci, a to včetně cvičného skoku. Tyto přípravné činnosti by měly ověřit schopnost absolvovat daný kurz, a to i v případě, resp. zvláště tehdy, pokud jde o koně z rozdílného ustájení nebo z rozdílných barevných variant. Rozdílnost ustájení a různé barevné varianty mohou, ale nutně nemusí být překážkou společné jízdy, právě to je třeba před samotnou jízdou ověřit. Za problematické nepovažoval znalec to, že pro danou akci XXX pořádanou žalovanou, byli použiti takzvaní XXX, což jsou koně spíše záprahoví, tedy určení spíše pro zapřažení, a nikoliv pro sedlovou činnost. Pokud tyto koně prošli takzvaným základním výcvikem a nadstavbovým výcvikem pro jízdu pod sedlem a je ověřeno, že jízdy v této akci jsou schopni, není jejich účast na dané akci překážkou. Jde o koně, kteří se rádi podřídí, pro danou akci jsou vhodní, nikoliv však špičkoví. Z výpovědi uvedeného znalce dále odvolací soud zjistil, že pro klidný průběh akce je namístě, aby byly z průběhu akce vyloučeny veškeré rušivé elementy, které by snad mohly být impulsem pro případné reflexní reakce koní, které na jakékoliv vnější podněty, resp. rušivé podněty, mohou reagovat náhlou reakcí včetně útěku. Takovým vnějším impulsem může být i přítomnost nízko letícího dronu s případnými zvukovými doprovody náhlého charakteru. Znalec v této souvislosti připustil, že pohybující se dron v konstantní výšce na stálém místě by nemusel být problémem. Ve vztahu k výstroji matky žalobkyně a postroji koně znalec na základě předložených fotografií*

zachycujících okamžiky před zahájením akce neshledal žádné známky nevhodnosti, s ohledem na zjištěné okolnosti nelze považovat za nevhodné ani v kurzu existující překážky a počet jezdců účastníků se daného lotu. Odvolací soud dále konstatoval, že žalovaná organizace, jakožto vlastník zvířete a organizátor XXX, které se účastní veřejnost, měla vynaložit potřebnou pečlivost k tomu, aby případně vzniklá újma byla co nejvíce minimalizována, neboť je zřejmé, že i přes vynaložení potřebné pečlivosti nelze nikdy případnou újmu v poměrech třetí osoby zcela vyloučit. V této souvislosti připomněl, že se jedná o akci, které se účastní zájemci z řad veřejnosti s koněm přiděleným, nikoliv svým; účastníci tak mají zkušenosti různého charakteru a průběh jízdy nemohou ovlivnit, musí se podřídit pokynům žalované.

8. Po zrušení rozsudku soudu prvního stupně žalobkyně jako novou skutečnost uvedla potrat, který prodělala v červnu 2022. V ostatním setrvala na svém žalobním návrhu.
9. Žalovaná po vrácení věci okresnímu soudu uvedla, že nebylo objektivně prokázáno, v jaké výšce se dron pohyboval, zda vůbec v daném místě a čase byl. Je objektivně vyloučeno, aby i v případě blízkosti koně mohl jeho chování ovlivnit, což by mohl osvětlit znalec Ing. Cyril Neumann. Navrhla provést dokazování k otázce, co je to dron, jakou má velikost, zda vydává zvuk, světlo, záření či vlnění. Navrhla doplnění výpovědi svědků XXX a XXXa výslech svědka XXX k tomu, zda byla provedena zkouška jízdy cvalem a zkušební přeskok, k náladě předmětného či podrážděnosti koně, což by mělo prokázat, zda se žalovaná zabývala spoluprací mezi koněm a jezdcem i mezi koňmi navzájem. Uvedla, že znalec Dražan byl indoktrinován a naváděn. S jeho závěry se neztotožňovala, neboť znalec neměl dostatek objektivních informací.
10. Vedlejší účastnice po vrácení věci okresnímu soudu uvedla, že „znalecký posudek“ si nechala zpracovat žalobkyně, proto nemůže být objektivní, neboť znalec byl jistě motivován, aby podporoval verzi žalobkyně, proto je nevěrohodný. Věrohodnost znalce snižoval fakt, že znalec byl odvolán z funkce ředitele hřebčína XXX, což vyplývá z internetových zdrojů. Odvolací soud upřednostnil verzi žalobkyně před mnohaletými a odbornými zkušenostmi zaměstnanců žalované. Odborné vyjádření znalce bylo pouze listinným důkazem, který nelze stavět na roveň znaleckého posudku, proto měl být soudem ustanoven jiný znalec. Vedlejší účastnice měla za to, že žalovaná prokázala liberační důvody podle § 2934 o.z.
11. Na základě odborného názoru znalce okresní soud v souladu se závazným právním názorem odvolacího soudu shledal, že žalovaná v rámci plnění prevenční povinnosti nepostupovala s potřebnou pečlivostí. Nepodcenila sice organizaci akci co do počtu koní, překážek a samotného kurzu (jízdni dráhy). Byla však povinna ověřit také vhodnost výběru koně, schopnost jezdce z řad veřejnosti s koněm kooperovat, a to do té míry, aby tato schopnost zahrnovala schopnost absolvovat celý lot XXX; tyto schopnosti pak bylo třeba ověřovat nejen ve vztahu mezi konkrétním koněm a konkrétním jezdcem, ale i mezi všemi koňmi a všemi jezdci navzájem ve vzájemné součinnosti. V tom ohledu bylo zjištěno, že žalovaná ověřila schopnost matky žalobkyně osedlat koně a základní kooperaci mezi ní a koněm. Nebylo však prokázáno, že by před počátkem XXX byla provedena zkouška jízdy cvalem či zkušební přeskok (*srov. výpovědi svědků, žalobkyně a ředitele žalované před soudem prvního stupně*), což znalec za dostatečné nepovažoval. Taktéž došlo k podcenění situace ve vztahu k dronu natáčejícímu průběh akce. Před soudem prvního stupně jeho přítomnost potvrdili svědci XXX, XXX, XXX, žalobkyně i ředitel žalované, který uvedl, že v roce 2016 žalovaná požádala provozovatele dronu o pořízení záznamu. Znalec potvrdil, že přítomnost takového zařízení mohla být impulsem pro nenadálé a nepředvídatelné chování koně. Za vynaložení veškeré potřebné pečlivosti ze strany žalované tak lze považovat jediné úplnou eliminaci dronu, když nelze pochybovat o obecném povědomí toho, že dron je zdrojem vysokofrekvenčního bzučení.

12. K pochybnostem žalované, zda vůbec dron na místě byl, soud uvádí, že tato skutečnost byla jednoznačně prokázána (viz cit. výpovědi ředitele žalované ze zvukového záznamu z jednání dne 22. 12. 2020 v čase 2:03:00 záznamu: *v této době se dron běžně používá k natáčení videozáznamů; my s ním máme zkušenosti, předtím se tam natáčel dokument pro slovenskou televizi, natáčeli se jak jezdci na koních, tak kočáry, tak i volné stádo klisen; tak jsme toho člověka nebo tu firmu, která to zajišťovala, tak jsme požádali, zda by nenatočili i záběry z XXX ... v tom roce 2016; jak bylo vysoko já nevím, já jsem seděl na koni, já jsem ho neviděl, ale byl tam*). Návrh na opětovný výslech svědků považuje soud za nadbytečný, když má za to, že svědci byli k průběhu XXX dostatečně vyslechnuti, z jejich výpovědi vyplývá, že koně byly předány účastníkům jízdy, bylo zkontrolováno jejich osedlání, v 11 hodin se všichni sešli ke společnému focení, ve 12 hodin byl slavnostní nástup jezdců a koní.
13. Námitky žalované a vedlejší účastnice stran znalce a podaného znaleckého posudku soud taktéž shledal nedůvodnými. Pokud jde o navrhovaný výslech XXX, především bylo soudem ověřeno, že v rozporu s tvrzením žalované XXX, není zapsán v seznamu soudních znalců. Ani v případě, že by zapsán byl, však soud důvody pro ustanovení dalšího znalce neshledal. Jestliže soudy obou stupňů měly za to, že závěry znalce byly vždy podpořeny pochopitelnou a přesvědčivou argumentací, není zde rozumného důvodu opakovat dokazování jen z toho důvodu, že jedna ze stran sporu se závěry znalce nesouhlasí. Pokud jde o námitky vedlejší účastnice vůči osobě znalce, nelze je vyhodnotit než jako účelové, když vedlejší účastnice nijak nezdůvodnila, proč námitky podává až v rámci podání doručeného soudu dne 19. 12. 2022, přestože o výslechu znalce se dozvěděla již při jednání odvolacího soudu dne 22. 2. 2022, znalec byl pak vyslechnut dne 21. 6. 2022. Pokud pak vedlejší účastnice uvádí, že znalec podal pouze odborné vyjádření jako listinný důkaz, pomíjí, že znalec podal znalecký posudek ústně před soudem dne 21. 6. 2022. Výhrady vedlejší účastnice vůči znalci z důvodu odvolání z funkce ředitele hřebčína v XXX soud považuje za obecné a účelové, když se odkazuje toliko na internetové zdroje; obdobně soud hodnotí tvrzení žalované ohledně údajné indoktrinace znalce z řad veřejnosti v přestávce jednání odvolacího soudu. Nijak nebylo prokázáno, že by byl znalec názorem třetích osob ve svém odborném závěru ovlivněn, jistě pak nelze uvažovat, že by byl po celou dobu soudního řízení ve vakuu a s nikým se nevidal. Za rozhodující k osobě znalce soud považuje skutečnost, že znalec je zapsán v seznamu soudních znalců a před odvolacím soudem byla prokázána jeho odborná erudice; nadto odborné vyjádření znalce obsahovalo doložku o vědomosti si následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku podle § 127a o.s.ř.; taktéž mu byl při ústním podání posudku připomenut slib a byl si vědom trestních následků podání nepravdivého, hrubě zkresleného nebo neúplného znaleckého posudku (§ 346 trestního zákoníku).
14. Ke stanovisku žalované, která navzdory závaznému právnímu názoru odvolacího soudu fakticky odmítla jakékoliv mimosoudní jednání se žalobkyní a setrvala na své argumentaci, je třeba uvést, že žalovaná ignoruje koncepci objektivní odpovědnosti. Povinnosti k náhradě újmy způsobené zvířetem podle § 2933 o.z. se vlastník nemůže zprostit vůbec; povinnosti k náhradě újmy způsobené domácím zvířetem podle § 2934 o.z., což je řešený případ, se vlastník zproští jen za velmi přísných a omezených podmínek. Laicky řečeno, zákon u škody způsobené domácím zvířetem nepovažuje za podstatné, jaká všechna opatření pro zajištění bezpečnosti žalovaná provedla (*tedy na rozdíl od subjektivní odpovědnosti se neposuzuje zavinění škůdce, srov. § 2910 o.z.*), podstatné je, zda nezůstalo jakékoliv potenciální riziko, když objektivní odpovědnosti podle § 2934 o.z. se škůdce zproští jen vynaložením potřebné pečlivosti, kterou je třeba vnímat jako absolutní eliminaci rizik, tedy nelze podstupovat ani přiměřené riziko. To by bezesporu u jezdeckého sportu profesionálů bylo neproveditelné, avšak je nutné přihlídnout k tomu, že předmětné akce se účastnili zájemci z řad veřejnosti s koněm přiděleným (nikoliv svým), kteří měli různou míru zkušeností. Pro úplnost soud dodává, že ze shora uvedeného neplyne, že by přítomnost dronu, či neprovedení zkušebních přeskoků, byly příčinou úmrtí matky žalobkyně. Podstatné pro řešenou věc však je, že žalovaná neprojevila potřebnou pečlivost, tedy že

neodstranila veškerá potenciální rizika. Ani argument, že matka žalobkyně souhlasila s účastí na akci na vlastní nebezpečí, ani argument, že matka žalobkyně si sama volila obtížnost „lotu“, nemůže žalovanou objektivní odpovědnosti zprostit; naopak příprava koně účastníky svědčí o tom, že žalovaná v rozporu s potřebnou pečlivostí ponechala otázku osobní bezpečnosti na samotných účastnících jízdy.

15. Jak s ohledem na nedostatečné ověření kooperace mezi matkou žalobkyně a koněm, tak s ohledem na přítomnost dronu, soud dospěl k závěru, že došlo k zanedbání potřebné pečlivosti, když žalovaná byla povinna zohlednit, že akce nebyla pouhou společnou vyjížděkou jezdců na koních, nýbrž akcí, které se účastnili zájemci z řad veřejnosti s koněm přiděleným od žalované. Protože domácí zvíře ve vlastnictví žalované usmrtilo matku žalobkyně, je dána příčinná souvislost mezi chováním zvířete a úmrtím. Podle § 2933 a § 2934 o.z. byla žalobkyni způsobena nemajetková újma spočívající ve ztrátě osoby blízké (srov. § 2959 o.z.). Základ nároku je proto dán.
16. *Podle § 2951 odst. 2 o.z. se nemajetková újma se odčíní přiměřeným zadostiučněním. Zadostiučnění musí být poskytnuto v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.*
17. *Podle § 2959 o.z. při usmrcení nebo zvlášť závažném ublížení na zdraví odčíní škůdce duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.*
18. Při stanovení výše peněžité náhrady jakožto přiměřeného zadostiučnění má především soud za to, že je iluzorní stanovit peněžitou náhradu plně vyvažující utrpení osoby pozůstalé, proto je třeba přistoupit ke stanovení peněžité náhrady podle zásad slušnosti, a to dle kritérií stanovených rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 894/2018 ze dne 19. září 2018, uveřejněným pod č. 85/2019 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, viz právní věta: *Při určení výše náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké je třeba zohlednit okolnosti jak na straně pozůstalého, tak i na straně škůdce. Na straně pozůstalého je významná zejména intenzita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případná jiná satisfakce (jako např. omluva, správné postihy škůdce či jeho trestní odsouzení), která obvykle není sama o sobě dostačující, její poskytnutí však může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučnění. Zohlednit lze rovněž, byl-li pozůstalý očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován či jakým způsobem se o nich dozvěděl. Kritéria odvozená od osoby škůdce jsou především jeho postoj ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce, které jsou významné pouze z hlediska toho, aby výše náhrady pro něj nepředstavovala likvidační důsledek. Požadavek srovnání výše náhrad přiznaných v některých případech zásahů do práva na čest, důstojnost, popřípadě soukromí veřejně známých osob ze strany informačních médií a v případech jiných zásahů do osobnostních práv nelze mechanicky vykládat tak, že by náhrada za usmrcení osoby blízké měla být vždy vyšší než náhrada za zásah do jiných osobnostních práv. Za základní částku náhrady, modifikovatelnou s užitím zákonných a judikaturou dovozených hledisek, lze považovat v případě nejbližších osob (manžel, rodiče, děti) dvacetinásobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda za rok předcházející smrti matky žalobkyně, tedy za rok 2015, činila podle sdělení Českého statistického úřadu částku 26 467 Kč, za základní částku (dvacetinásobek) je tak třeba považovat 529 340 Kč.*
19. K dopadu smrti matky do osobní sféry žalobkyně bylo z výsledku žalobkyně zjištěno, že před předmětnou událostí žalobkyně žila s matkou a se sestrou, rodiče byli rozvedeni. V době nehody bylo žalobkyni 18 let, po smrti XXX, 14 letá sestra šla do péče otce. Žalobkyně nebyla v důsledku XXX. Matka se narodila v roce 1975, v době úmrtí jí bylo 41 let. Povaha vztahu žalobkyně a její matky nebyla v průběhu řízení zpochybněna ani sporována. Navrhovaný důkaz XXX.

20. Pro srovnání soud konstatuje, že dle databáze judikatury k náhradě újmy na zdraví (*dostupné na: <https://www.datanu.cz>*)
- Krajský soud v Hradci Králové rozhodnutím sp. zn. 11 To 317/2014 ze dne 2. prosince 2014 potvrdil rozhodnutí Okresního soudu v Trutnově sp. zn. 3 T 159/2014, kterým soud přiznal manželu a každému z potomků částku 480 000 Kč; dovolání bylo odmítnuto
 - Okresní soud Praha - východ přiznal v rámci rozhodnutí sp. zn. 1 T 3/2017 ze dne 19. června 2017 manželu 500 000 Kč, ekonomicky závislým dcerám 500 000 Kč a ekonomicky nezávislé dceři 450 000 Kč
 - Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci v rozhodnutí ze dne 18. 11. 2015, sp. zn. 68 To 309/2015, přiznal každé z dcer částku 500 000 Kč, manželu částku 750 000 Kč, když za významnou okolnost označil zjištění, že manžel byl osobně přítomen nehodě a vyřizoval pohřeb; dovolání bylo odmítnuto
 - Krajský soud v Českých Budějovicích změnil rozhodnutím sp. zn. 14 To 136/2015 ze dne 1. července 2015 rozhodnutí Okresního soudu v Táboře sp. zn. 6 T 5/2015 tak, že přiznal manželu částku 1 000 000 Kč s tím, že za významnou okolnost označil zjištění, že je nemohoucí, na zemřelou byl zcela odkázán; potomkům, kteří převzali péči o nemohoucího otce, přiznal 600 000 Kč a synovi, který nepřevzal tuto povinnost, 500 000 Kč; zvláštní okolností tohoto případu bylo i to, že byl řidič opilý a aniž by se hodnověrně přesvědčil o stavu poškozené, z místa nehody odešel
 - Obvodní soud pro Prahu 1 v rozhodnutí sp. zn. 30 C 14/2015 ze dne 5. ledna 2016 přiznal v případě obdobně bezohledné reakce opilého řidiče druhovi částku 1 500 000 Kč s tím, že základní částku 500 000 Kč ztrojnásobil s ohledem na postoj škůdce, medializaci okolností smrti zemřelé, jakož i s ohledem na skutečnost, že druh byl několik minut po smrti partnerky osobně přítomen na místě nehody
 - Okresní soud ve Znojmě v rozhodnutí sp. zn. 17 T 35/2015 ze dne 18. května 2015 přiznal druhovi 500 000 Kč s tím, že se zemřelou vychovávali nezletilou dceru a nezletilé dceři (8 let) přiznal 1 000 000 Kč
 - Okresní soud v Rakovníku v rozhodnutí sp. zn. 6 T 40/2019 ze dne 5. listopadu 2019 přiznal matce usmrcené 25 leté ženy 750 000 Kč s tím, že tato byla jediným dítětem pozůstalé a škůdce se omluvil a vyjádřil nad svým činem hlubokou lítost
 - Ve věci Obvodního soudu pro Prahu sp. zn. 11 C 209/2015 dospěl Nejvyšší soud v rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 3463/2018 ze dne 24. dubna 2019 k závěru, že v případě usmrcené 43 leté ženy odpovídají částky, které plnila pojišťovna pozůstalým (matce a otci každému 750 000 Kč, 35 leté sestře 500 000, 10 leté dceři, které zemřeli oba rodiče, na nichž byla finančně závislá, 1 600 000 Kč).
21. Soud vycházel ze základní částky 529 340 Kč a posuzoval následující kritéria. Na straně pozůstalé žalobkyně zohlednil, že intenzita vztahu s matkou byla vysoká, žily spolu a byly si blízké. Matka zemřela v produktivním věku, žalobkyně byla studentka, musela se naučit postarat se o sebe. Ač byla žalobkyně čerstvě zletilá, o matku beze sporu přišla velmi předčasně. Existenční závislost na matce nebyla tvrzena, žalobkyně XXX. Žalobkyně byla osobně přítomna nehodě, která měla za následek smrt její matky. Proto soud shledal vysokou a kladnou intenzitu vztahu mezi žalobkyní a její matkou, a traumatizující zážitek při samotné nehodě, čemuž by v obecné rovině odpovídala náhrada výrazně převyšující základní částku. K výraznému zvýšení však nepřistoupil z důvodů na straně žalované škůdkyně. Je třeba zohlednit, že na straně žalované absentuje zavinění, žalovaná přímo smrt žalobkyně nezpůsobila, je však za ni odpovědná s ohledem na objektivní odpovědnost za újmu způsobenou vlastněným zvířetem. Provedeným dokazováním bylo zjištěno, že žalovaná zaslala kytici na pohřeb matky žalobkyně a na svých stránkách vyjádřila rodině zemřelé upřímnou soustrast. Tento skutkový stav kontrastuje s jinými případy náhrady

nejbližším osobám (*manžel, rodiče, děti*), kdy zcela bezohlednému škůdci byla uložena povinnost náhrady ve výši trojnásobku základní částky a škůdcům, kteří projeví lítost a sebereflexi nad svým zaviněným chováním, byla uložena sankce ve výši základní částky až dvojnásobku základní částky. Z uvedených důvodů soud žalobě vyhověl a uložil žalované, aby žalobkyni zaplatila peněžitou náhradu nemajetkové újmy, kterou dle své úvahy s přihlédnutím k rozhodovací praxi soudů stanovil na částku 600 000 Kč, tedy mírně zvýšil základní částku, jakož i zákonný úrok z prodlení podle § 1970 o.z. a § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb., od data následujícího po dni podání žaloby. Ve zbývajících částech žalobu zamítl.

22. O nákladech řízení rozhodl soud dle § 142 odst. 3 o.s.ř., když žalobkyně měla ve věci jen částečný úspěch, avšak rozhodnutí záviselo na úvaze soudu. Tudíž žalobkyni, která žalované zaslala předžalobní výzvu dle § 142a odst. 1 o.s.ř., přiznal plné právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení, když vycházel ze skutečně přiznané částky 600 000 Kč. Podle § 7 bod 6 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, činí odměna advokáta z tarifní hodnoty 50 400 Kč za jeden úkon právní služby 10 700 Kč.
23. Žalobci náleží odměna advokáta za 16 úkonů právní služby (*převzetí a příprava zastoupení, předžalobní výzva, účast při jednání ve dnech 25. 6. 2019, 16. 6., 6. 10., 22. 12. 2020, 16. 2. 2021, 22. 2., 21. 6., 21. 7., 24. 11. a 20. 12. 2022, podání ze dne 21. 1. 2020, 16. 2., 23. 3. 2021 a 13. 12. 2022; pro úplnost soud dodává, že při podání žaloby a podání 21. 2. a 24. 4. 2019 advokátem zastoupena nebyla, závěrečný návrh ze dne 14. 7. 2022 byl obsahově totožný se závěrečným návrhem ze dne 16. 2. 2021, podání ze dne 19. 12. 2022 pak soud nepovažoval za účelné*) po 10 700 Kč, celkem 171 200 Kč, 16x paušální náhrada podle § 13 odst. 4 vyhlášky po 300 Kč, celkem 4 800 Kč, a cestovného za 32 jízd po 237 Kč Brno-Pardubice a zpět dle předložené vlakové jízdenky, celkem 7 584 Kč. Advokát není podle aplikace ARES Ministerstva financí plátcem DPH, žalobkyně taktéž neplatila soudní poplatky vzhledem k osobnímu osvobození podle § 11 odst. 2 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb. Podle § 149 odst. 1 o.s.ř. jsou žalovaná a vedlejší účastnice povinny náklady uhradit k rukám advokáta.
24. Státem zálohované znalečné činilo celkem 3 650 Kč (*přiznáno odvolacím soudem dne 23. června 2022*). Podle § 148 odst. 1 o.s.ř. soud uložil účastníkům, aby státu nahradili náklady podle rozsahu neúspěchu ve věci, tedy žalobkyně v rozsahu 40 % a žalovaná a vedlejší účastnice společně a nerozdílně v rozsahu 60 %. Soud si je vědom toho, že na žalobkyni se vztahuje osobní osvobození od soudních poplatků dle § 11 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., dospěl však k závěru, že z hlediska uložení povinnosti nahradit náklady státu nemá toto osvobození významu, když žalobkyně nebyla osvobozena od soudních poplatků ve smyslu § 138 o.s.ř. Aplikace § 142 odst. 3 o.s.ř. se pak vztahuje pouze na otázku náhrady nákladů řízení mezi účastníky, nikoliv státu.
25. Žalobkyně je jako navrhovatelka podle § 11 odst. 2 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění účinném ke dni zahájení řízení, osvobozena od placení soudního poplatku. Podle § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích přešla poplatková povinnost na žalovanou a vedlejší účastnici. Soudní poplatek by činil 50 000 Kč za podanou žalobu (položka 1, bod 1 písm. b/ Sazebníku soudních poplatků) a 50 000 Kč za podané odvolání (položka 22 bod 1 písm. a/), přičemž žalovaná a vedlejší účastnici byl uložen k zaplacení společně a nerozdílně soudní poplatek v rozsahu jejich neúspěchu ve věci (60 %).
26. Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 věta před středníkem o.s.ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání ke Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení tohoto rozhodnutí, a to písemně ve dvojím vyhotovení prostřednictvím Okresního soudu v Pardubicích.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Pardubice 20. prosince 2022

JUDr. Lukáš Kratochvíl v. r.
soudce